

Tema 8: La Revolució Russa i l'URSS

- ÍNDEX

1. La Rússia tsarista al començament del segle XX (els antecedents de la revolució).
2. La revolució de febrer del 1917.
3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (1917-1924).
4. L'URSS sota la dictadura de Stalin (1924-1953).

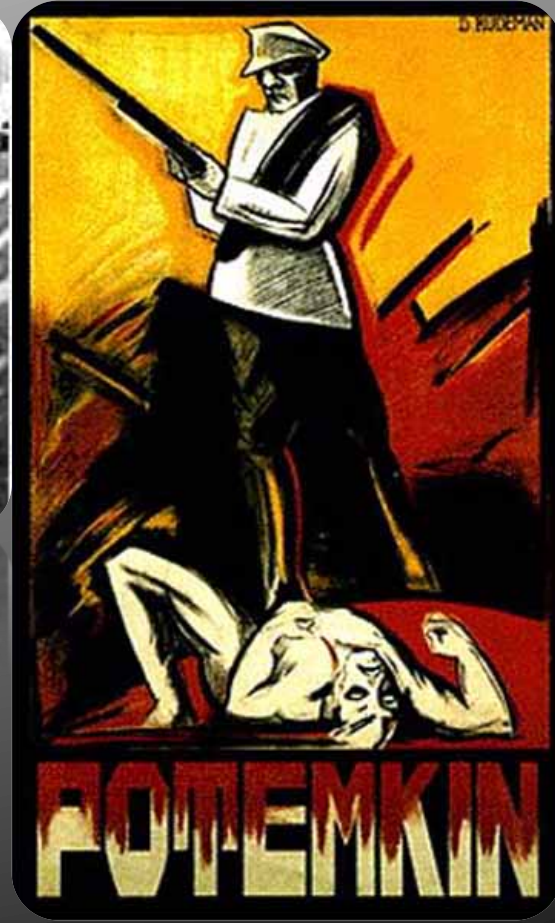
La Revolució del 1905 i la guerra russo-japonesa

Hi destaca la rebel·lió dels mariners del cuirassat Potemkin

Imatges del Diumenge Sagnant

La I Guerra Mundial

Rasputin

Lenin pren la iniciativa (1917)

ПРОД
СТА
БОЙ

ТОВАРИЩ
ОЧИЩАЕТ
ЗЕМЛЮ
ОТ НЕЧИСТИ

Lenin crea la III Internacional (comunista)

La Guerra Civil (cartell propagandístic de l'Exèrcit Roig)

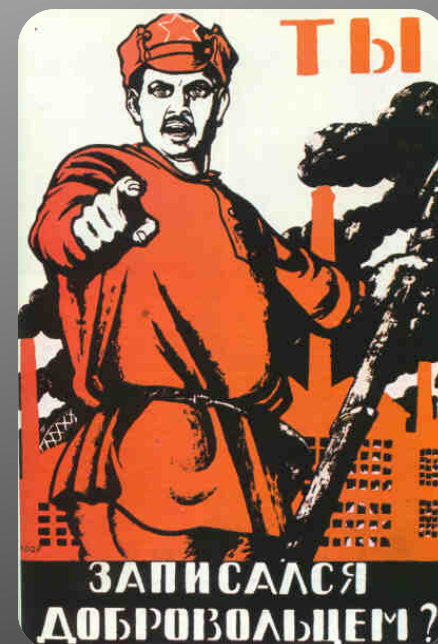
ДА ЗАРАВСТВУЕТ КРАСНАЯ АРМИЯ!

Símbols comunistes

Els funerals de Lenin van ser la major concentració humana documentada fins aleshores.

Mort de Lenin (1924): La lluita pel poder entre Trotski i Stalin

L'economia estalinista (1929-1953)

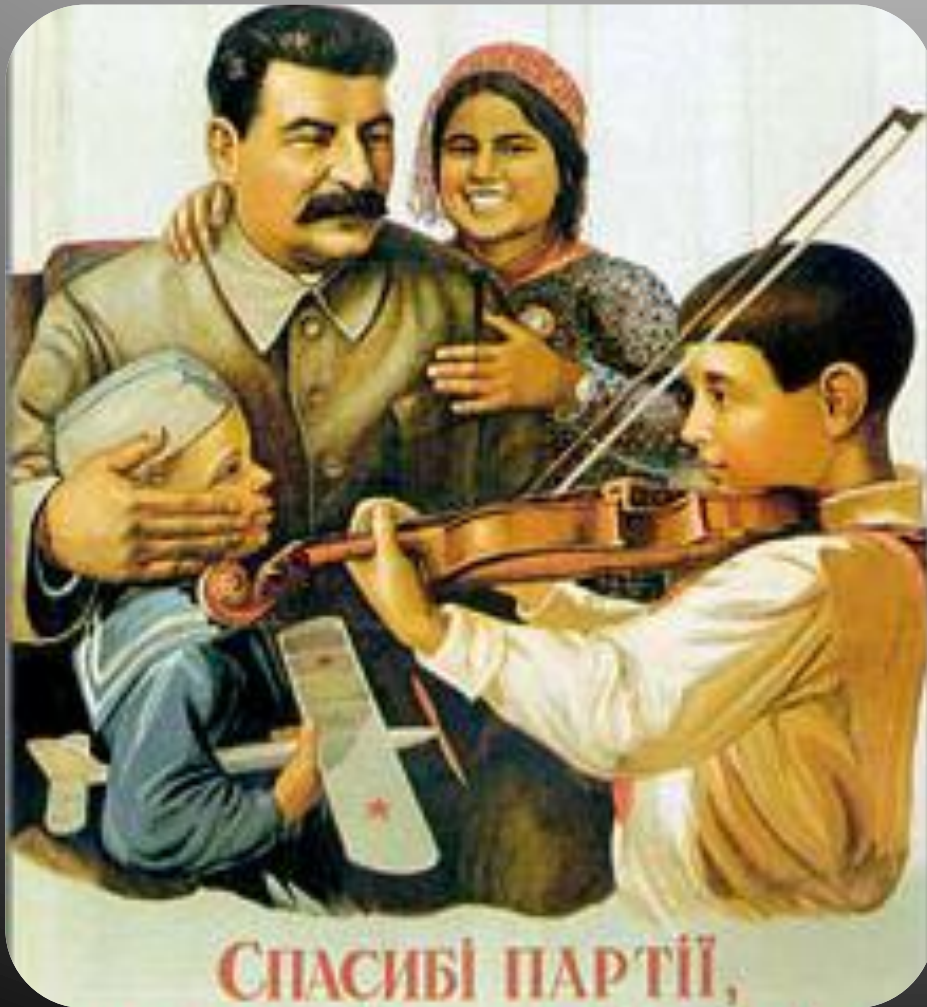

В КООПЕРАЦИЮ

La manipulació de l'estalinisme (l'abans i el després d'una fotografia)

Culte a la personalitat a Stalin

СПАСИБІ ПАРТІІ,
СПАСИБІ ПАРТІІ

DAS IST DER FRIEDEN

1. La Rússia tsarista a l'inici del S.XX (I)

- a. L'absolutisme del tsar es basava en tres pilars:
 - I. La noblesa, que posseïa la major part de les terres.
 - II. Els alts càrrecs de l'administració, l'exèrcit i la policia secreta (okhrana).
 - III. L'Església ortodoxa, amb un cap suprem controlat pel tsar.
- b. La societat era majoritàriament rural i agrària.
- c. Hi havia una industrialització limitada a Petrograd i Moscou, sota control de capital estranger.

1. La Rússia tsarista a l'inici del S.XX (II)

- d. Hi havia diverses forces oposades al tsarisme, que eren clandestines i il·legals, tot patint repressió.
 - I. El Partit Obrer Socialdemòcrata rus (POSDR), marxista i controlat per Lenin, dividit en dos components:
 - i. Els menxevics o minoritaris que volen desenvolupar primer una societat capitalista, abans d'arribar al socialisme.
 - ii. Els bolxevics o majoritaris, disciplinats i revolucionaris.
 - II. El Partit Constitucional Democràtic o Cadet, era liberal.
 - III. Els populistes o anarquistes (Bakunin) tenien suport pagès i volien revolució anarquista que donés les terres als camperols.

1. La Rússia tsarista a l'inici del S.XX (III)

e. Les causes de la revolució del 1905:

- I. Derrotes militars humiliants contra el Japó, potència molt més petita que Rússia i tot just industrialitzada.
- II. Vagues, manifestacions i protestes obreres i camperoles contra la guerra.

f. El Diumenge Sagnant n'és el punt culminant, amb centenars de manifestants assassinats pel tsar.

g. Davant de la pressió, el tsar concedeix algunes llibertats civils (I), crea un Parlament (Duma, en rus) (II) i promet que democratitzarà el país.

1. La Rússia tsarista a l'inici del S.XX

(IV)

- h. L'etapa parlamentària i el fracàs de les reformes.
 - I. La Duma tenia un poder legislatiu molt limitat, i el tsar podia vetar qualsevol de les seves resolucions.
 - II. El tsar la va fer desaparèixer el 1917.
 - III. Va fracassar la reforma agrària del ministre liberal Stolypin, ja que la noblesa i l'Església s'hi negaren.
 - IV. La repressió política –les '3 e'– (execucions, exilis i empresonaments) es va accentuar -40000 presos-.
 - V. El monjo Rasputin, favorit del tsar, prenia decisions absurdes, que van posar la gent contra Nicolau II.
 - VI. L'esclat de la I G.M., una guerra que els russos ni volien ni entenien, va provocar molts morts i derrotes.

2. La revolució de febrer del 1917

a. Causes, factors o antecedents previs

- I. Vagues i protestes obreres i pageses contra la guerra, que esdevenen vaga general el 23-2-1917 a Petrograd.
- II. Els soldats rebutgen dispara contra els manifestants i s'hi uneixen. El soviet de Petrograd té el poder.
- III. Com que el tsar ha tancat la Duma, els liberals s'hi oposen al tsar. Consegüentment, abdica el 2-3.
- IV. Es forma un govern provisional amb liberals (príncep Lvov) i socialistes (com Kerenski).

De març a octubre: el govern provisional

- b. Hi ha dos poders paral·lels: el del govern provisional i el dels soviets o consell d'obriers (molt forts a les ciutats, sobretot a Petrograd).
- c. El govern provisional va promoure certes reformes
 - I. Amnistia general per a tots els revolucionaris
 - II. Reconeixement de les llibertats civils
 - III. Dissolució de la policia secreta (okhrana)
 - IV. Va prometre lliurar les terres dels amos als pagesos
 - V. Va preparar unes eleccions generals
 - VI. Va reconèixer la independència de Polònia i Finlàndia

La crisi amb els bolxevics

- d. Es va produir la **crisi d'abril**, quan Lenin diu que cal fer una revolució socialista que acabi amb la revolució burgesa que tot just s'havia encetat.
- e. La resta de forces democràtiques (és a dir, els no bolxevics) formen un govern d'unitat el maig.
- f. El juliol de 1917, Rússia pateix greus derrotes a la I GM. Lenin munta grans manifestacions en contra.
- g. Kerenski es fa amb el poder i il·legalitza els bolxevics. Lenin ha d'escapar i Trotski a la presó.
- h. L'agost, el general Kornilov (tsarista) fa un cop d'estat fallit, gràcies a que els bolxevics l'aturen.

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (I)

- a. Els soviets de Petrograd, Moscou i d'altres grans ciutats s'hi sumen als bolxevics des del cop fallit.
- b. Els comitès de fàbriques controlen les empreses, els soldats volen la fi de la guerra i els pagesos el repartiment de les terres.
- c. Lenin decideix fer una insurrecció armada (una mena de cop d'estat) per al 25 d'octubre.
- d. Van envoltar el Palau d'Hivern, seu del govern provisional, i en van detenir tots els membres tret de Kerenski que va aconseguir fugir.
- e. El nou govern es dirà Consell de Comissaris del Poble

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (II)

- f. Lenin va establir set mesures fonamentals per consolidar el nou Estat revolucionari:
 - I. Decret sobre la pau, que insta els països a acabar la GM
 - II. Decret sobre la terra, que expropia les terres de nobles, la corona i l'Església, per repartir-les entre els pagesos.
 - III. Control de les fàbriques als soviets o consells obrers.
 - IV. Decret sobre la premsa per tancar diaris crítics amb ell.
 - V. Creació de la policia política o Txeca, contra l'oposició.
 - VI. Firma de la pau de Brest-Litovsk, amb Alemanya el 1918
 - VII. El nou Estat serà controlat pel Partit Comunista de Rússia

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (III)

- g. Els contraris a Lenin s'organitzen, i comença la guerra civil (1918-1922) -blancs i rojos-.
 - I. Els **blancs** eren antics oficials tsaristes, amb el suport d'antics liberals i el del Regne Unit i França (a la Rússia europea) i el d'EUA i el Japó (a la Rússia asiàtica).
 - II. L'**Exèrcit Roig** de Trotski va saber respondre-hi, afegint oficials tsaristes peneditis i una rigorosa disciplina.
 - III. Com que els revolucionaris tenien més suport popular, al final s'hi van imposar, i els blancs en van fugir.

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (IV)

- h. El comunisme de guerra va ser el sistema creat per Lenin per fer front a la guerra:
 - I. Es nacionalitzen la indústria i la producció.
 - II. Se suprimeixen els diners i el lliure troc de béns.
 - III. La **fam del 1921** va provocar la mort de 2 milions de persones (destruccions bèl·liques).
 - IV. Els mariners de la **base naval de Kronstadt** es van revoltar contra Lenin.

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (V)

- i. El 1921, amb la guerra civil acabada, Lenin substitueix el comunisme de guerra per la NEP, nova política econòmica, amb aquests trets:
 - I. Es permet la propietat privada en el camp i el petit comerç.
 - II. S'autoritza l'economia monetària i es reintrodueixen els diners.
 - III. Desapareixen les restriccions al comerç local.
 - IV. El balanç global és positiu, tot produint-se una millora econòmica a partir del 1921.

3. La revolució d'octubre i el naixement de l'URSS (VI)

- El 1922 es crea l'URSS: Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques:
- Amb 3 repúbliques caucàsiques: Geòrgia, Azerbaidjan i Armènia.
- 3 d'eslaves: Rússia, Bielorússia i Ucraïna.
- I 5 d'islàmiques: Kazakhstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Tadjikistan i Kirguizistan.

4. L'URSS sota la dictadura de Stalin (I)

- a. Entre el 1924 i el 1929, a la mort de Lenin, Stalin i Trotski comencen una lluita pel poder.
- b. Lenin no volia que Stalin el succeís com a líder revolucionari, ja que el veia massa rude i cruel, ho va dir en una carta, però Stalin la va amagar.
- c. Stalin, tot controlant el Partit Comunista de l'URSS (PCUS), es fa amb el poder i expulsa i persegueix Trotski i els seus partidaris.
- d. El 1940, a través del sicari català Ramon Mercader, Stalin assassinarà Trotski.

4. L'URSS sota la dictadura de Stalin (II)

- a. Va establir el socialisme en un sol país, tot prioritant el desenvolupament de l'URSS i deixant de banda l'internacionalisme proletari.
- b. Va instaurar un règim totalitari, que va eliminar els dissidents (oposició), va fer nombroses purgues (fer-los fora de la feina) i va organitzar els gulag (camps de concentració).
- c. Va crear una burocràcia privilegiada: la nomenklatura, integrada pels funcionaris del partit que li són fidels, i als quals premia amb molts privilegis.

4. L'URSS sota la dictadura de Stalin (III)

a. Política econòmica

- I. Stalin a partir del 1929 abandona totalment la NEP.
- II. Hi va haver una col·lectivització agrària.
- III. La propietat privada al camp va ser eliminada.
- IV. Els kulaks o petits propietaris agrícoles van ser integrats contra la seva voluntat en kolkhozos i sovkhozos, una mena de granges col·lectives.
- V. A partir del 1928 estableix els plans quinquennals, per reforçar la indústria pesant i l'armamentística.